

॥ अथ श्रीसाईसच्चरित ॥ अध्याय ११ ॥

॥ श्रीगणेशाय नमः॥ श्रीसरस्वत्यै नमः॥ श्रीगुरुभ्यो नमः॥ श्रीकुलदेवतायै नमः॥
 श्रीसीतारामचंद्राभ्यां नमः॥ श्रीसद्गुरूसाईनाथाय नमः॥ गतकथेचें अनुसंधान । बाबांचें
 अरुंद फळीवर शयन । अलक्ष्य आरोहण अवतरण । अकळ विंदान तयांचें ॥१॥ असो हिंदू
 वा यवन । उभयतांसी समसमान । जाहलें आयुर्दाय-पर्यालोचन । तें हें देवार्चन शिरडीचें ॥२॥ आतां हा
 अध्याय अकरावा । गोड गुरूकथेचा सुहावा । वाटलें साईचरणीं वहावा । दृढ भावा धरूनी ॥३॥ घडेल येणें
 सगुणध्यान । हें एकादशरुद्रावर्तन । पंचभूतांवर सत्ता प्रमाण । बाबांचें महिमान कळेल ॥४॥ कैसे इंद्र अग्नि
 वरुण । बाबांच्या वचनास देती मान । आतां करूं तयाचें दिग्दर्शन । श्रोतां अवधान देईजे ॥५॥ पूर्ण
 विरक्तीची विरक्ति । ऐसी साईची सगुण मूर्ति । अनन्यभक्तां निजविश्रांति । आठवूं चित्तीं सप्रेम ॥६॥
 गुरूवाक्यैक-विश्वासन । हेंचि बैसाया देऊं आसन । सर्वसंकल्पसंन्यासन । करूं पूजन या संकल्पें ॥७॥
 प्रतिमा स्थंडिल अग्नि तेज । सूर्यमंडळ उदक द्विज । या सातांहीवरी गुरूराज । अनन्य पूजन करूं कीं ॥८॥
 चरण धरितां अनन्यभावें । गुरूचि काय परब्रह्म हेलावे । ऐसे गुरूपूजेचे नवलावे । अनुभवावे गुरूभक्तें ॥९॥
 पूजक जेथवर साकारू । देहधारीच आवश्यक गुरू । निराकारास निराकारू । हा निर्धारू शास्त्राचा ॥१०॥ न
 करितां सगुणाचे ध्याना । भक्तिभाव कदा प्रकटेना । आणि सप्रेम जंव भक्ति घडेना । कळी उघडेना

मनाची ॥११॥ तें उमलल्यावीण कांहीं । केवळ कर्णिकेस गंध नाही । ना मकरंद ना भ्रमर पाहीं । तेथ राहिल
 क्षणभरी ॥१२॥ सगुण तेंचि साकार । निर्गुण तें निराकार । भिन्न नाही परस्पर । साकार निराकार
 एकचि ॥१३॥ थिजलें तरी तें घृतचि संचलें । विघुरलें तेंही घृतचि म्हणितलें । सगुण निर्गुण एकचि भरलें ।
 समरसलें विश्वरूपें ॥१४॥ डोळे भरुनि जें पाहूं येई । पदीं ज्याच्या ये ठेवितां डोई । जेथ ज्ञानाची लागे सोई ।
 आवडी होई ते ठायीं ॥१५॥ ज्याचियें संगती । प्रेमवार्ता करूं येती । ज्यासी पूजूं ये गंधाक्षतीं । म्हणूनि
 आकृति पाहिजे ॥१६॥ निर्गुणाहूनि सगुणाचें । आकलन बहु सुकर साचें । दृढावल्या प्रेम सगुणाचें ।
 निर्गुणाचें बोधन तें ॥१७॥ भक्तां निर्गुण ठायीं पडावें । बाबांनीं अनंत उपाय योजावे । अधिकारानुरूप दूर
 बसवावें । दर्शन वर्जावें बहुकाळ ॥१८॥ एकास देशांतरा पाठवावें । एकास शिरडींत एकांतीं कोंडावें । एकास
 वाड्यांत अडकवावें । नेम द्यावे पोथीचे ॥१९॥ वर्षानुवर्ष हा अभ्यास । होतां वाढेल निर्गुणध्यास । आसनीं
 शयनीं भोजनीं मनास । जडेल सहवास बाबांचा ॥२०॥ देह तरी हा नाशिवंत । कधीं तरी होणार अंत । म्हणूनि
 भक्तीं न करावी खंत । अनाद्यनंत लक्षावें ॥२१॥ हा बहुविध दृश्य पसारा । सकल अव्यक्ताचा सारा ।
 अव्यक्तांतूनि आला आकारा । जाणार माघारा अव्यक्तीं ॥२२॥ ही 'आंब्रह्मस्तंब' सृष्टी । व्यष्टी जैसी तैसी
 समष्टीं । उपजली ज्या अव्यक्तापोटीं । तेथेंच शेवटीं समरसे ॥२३॥ म्हणवूनि कोणासही ना मरण । मग तें
 बाबांस तरी कोठून । नित्य शुद्धबुद्धनिरंजन । निर्मरण श्रीसाई ॥२४॥ कोणी म्हणोत भगवद्भक्त । कोणी
 म्हणोत महाभागवत । परी आम्हांसी ते साक्षात भगवंत । मूर्तिमंत वाटले ॥२५॥ गंगा समुद्रा भेटूं जाते । वाटेनें

तापार्ता शीतल करिते । तीरींचे तरूंनी जीवन देते । तृषा हरिते सकळांची ॥२६॥ तैसीच संतांची अवतारस्थिति । प्रकट होती आणि जाती । परी तयांची आचरिती रीती । पावन करिती जगातें ॥२७॥ कमालीची क्षमाशीलता । नैसर्गिक विलक्षण अक्षोभ्यता । ऋजुता मृदुता सोशिकता । तैसीच संतुष्टता निरुपम ॥२८॥ दिसाया जरी देहधारी । तरी तो निर्गुण निर्विकारी । निःसंग निर्मुक्त निज अंतरीं । प्रपंचीं जरी विचरला ॥२९॥ कृष्ण स्वयें जो परमात्मा । तोही म्हणे संत मदात्मा । संत माझी सजीव प्रतिमा । संत-सप्रेमा तो मीच ॥३०॥ १प्रतिमारूपही संतां न साजे । संत निश्चळ स्वरूप माझे । म्हणवूनि मद्भक्तांचें ओझे । तयांचें लाजें मी वाहें ॥३१॥ संतांसी जो अनन्यशरण । मीही वंदीं तयाचे चरण । ऐसें वदला उद्धवा आपण । संतमहिमान श्रीकृष्ण ॥३२॥ सगुणांतला जो सगुण । निर्गुणांतला जो निर्गुण । गुणवंतांतील जो अनुत्तम गुण । गुण्यांचा गुणिया गुणिराजा ॥३३॥ पर्याप्तकाम जो कृतकृत्य । सदा यदृच्छालाभतृप्त । जो अनवरत आत्मनिरत । सुखदुःखातीत जो ॥३४॥ आत्मानंदाचें जो वैभव । कोणा वर्णवेल तें गौरव । अनिर्वाच्य सर्वथैव । ब्रह्म दैवत मूर्त जो ॥३५॥ कीं ही अनिर्वचनीय शक्ति । दृश्यरूपें अवतरली क्षितीं । सच्चित्सुखानंदाची मूर्ति । ज्ञानसंविक्ती तीच ती ॥३६॥ ब्रह्माकारांतःकरणमूर्ति । झाली जयाची प्रपंचीं निवृत्ति । नित्य निष्प्रपंच ब्रह्मात्म्यैक्यस्थिती । आनंदमूर्ती केवळ ती ॥३७॥ “आनंदो ब्रह्मेति” श्रुति । श्रोते नित्य श्रवण करिती । पुस्तकज्ञानी पोथींत वाचिती । भाविकां प्रतीती शिरडींत ॥३८॥ धर्माधर्मादि ज्याचें

१. “प्रतिमा माझ्या अचेतन व्यक्ती । संत सचेतन माझ्या मूर्ती ॥” (ए. भा.)

लक्षण । तो हा संसार अति विलक्षण । अनात्मज्ञांसी क्षणोक्षण । करणें रक्षण प्राप्त कीं ॥३९॥ परी हा न आत्मज्ञांचा विषय । तयांसी आत्मस्वरूपींच आश्रय । ते नित्यमुक्त आनंदमय । सदा चिन्मयरूप जे ॥४०॥ बाबाच सर्वांचें अधिष्ठान । तयांसी केउतें आसन । त्याहीवरी रौप्य सिंहासन । भक्तभावन परी बाबा ॥४१॥ बहुतां दिसांची जुनी बैठक । गोणत्याचा तुकडा एक । त्यावरी घालिती भक्त भाविक । गादी सुरेख बैसाया ॥४२॥ मागील टेकायाची भिंत । तेथें तक्या ठेविती भक्त । जैसैं भक्तांचें मनोगत । बाबाही वागत तैसेच ॥४३॥ वास्तव्य दिसे शिरडींत । तरी ते होते सर्वगत । हा अनुभव निजभक्तांप्रत । साईं नित्य दाखवीत ॥४४॥ स्वयें जरी निर्विकार । अंगिकारीत पूजा-उपचार । भक्तभावार्थानुसार । प्रकार सर्व स्वीकारीत ॥४५॥ कोणी करीत चामरांदोलन । कोणी तालवृन्त-परिवीजन । सनया चौघडे मंगल वादन । कोणी समर्पण पूजेचें ॥४६॥ कोणी हस्त-पादप्रक्षालन । कोणी अत्तर-गंधार्चन । कोणी त्रयोदशगुणी तांबूलदान । निवेदन महानैवेद्या ॥४७॥ कोणी दुबोटी आडवें गंध । शिवलिंगा तैसैं चर्चिती सलंग । कोणी कस्तूरीमिश्रित सुगंध । तैसैंचि चंदन चर्चीत ॥४८॥ एकदां तात्यासाहेब नूलकरांचे । स्नेही डॉक्टर पंडित नांवाचे । घ्यावया दर्शन साईंबाबांचें । आले एकदांच शिरडींत ॥४९॥ पाऊल ठेवितां शिरडींत । आरंभीं गेले मशिदींत । करूनि बाबांसी प्रणिपात । बैसले निवांत क्षणभरी ॥५०॥ बाबा मग वदती तयांतें । “जाईं दादाभटाच्या येथें । जा असे जा” म्हणूनि बोटें हातें । लाविती मार्गांतें तयांस ॥५१॥ पंडित दादांकडे गेले ।

दादांनी योग्य स्वागत केलें । मग दादा बाबांचे पूजेस निघाले । येतां का विचारिलें तयांसी ॥५२॥ दादांसमवेत पंडित गेले । दादांनीं बाबांचें पूजन केलें । कोणीही न तोंवर लावाया धजलें । गंधाचे टिळे बाबांस ॥५३॥ कोणी कसाही येवो भक्त । कपाळीं गंध लावूं न देत । मात्र म्हाळसापती गळ्यासी फांसीत । इतर ते लावीत पायांतें ॥५४॥ परी हे पंडित भोळे भाविक । दादांची तबकडी केली हस्तक । धरूनियां श्रीसाईंचें मस्तक । रेखिला सुरेख त्रिपुंद्र ॥५५॥ पाहूनि हें तयांचें साहस । दादांचे मनीं धासधूस । चढतील बाबा परम कोपास । काय हें धाडस म्हणावें ॥५६॥ ऐसैं अघडतें जरी घडलें । बाबा एकही न अक्षर वदले । किंबहुना वृत्तीनें प्रसन्न दिसले । मुळीं न कोपले तयांवर ॥५७॥ असो ती वेळ जाऊं दिली । दादांचे मनीं रुखरुख राहिली । मग तेचि दिनीं सायंकाळीं । बाबांसी विचारिली ती गोष्ट ॥५८॥ “आम्ही गंधाचा उलासा टिळा । लावूं जातां आपुलिया निढळा । स्पर्श करूं द्या ना कपाळा । आणि हें सकाळा काय घडलें ॥५९॥ आमुच्या टिळ्याचा कंटाळा । पंडितांच्या त्रिपुंड्राचा जिव्हाळा । हा काय नवलाचा सोहळा । बसेना ताळा सुसंगत ” ॥६०॥ तंव सस्मितवदन प्रीतीं । साई दादांलागीं वदती । परिसावी ती मधुर उक्ती । सादर चितीं सकळिकीं ॥६१॥ “दादा तयाचा गुरू बामण । मी जातीचा मुसलमान । तरी मी तोचि ऐसैं मानून । केलें गुरूपूजन तयानें ॥६२॥ आपण मोठे पवित्र ब्राह्मण । हा जातीचा अपवित्र यवन । कैसैं करूं त्याचें पूजन । ऐसैं न तन्मन शंकलें ॥६३॥ ऐसैं मज त्यानें फसविलें । तेथें माझे उपाय हरले । नको म्हणणें जागींच राहिलें । आधीन केलें मज तेणें ” ॥६४॥ ऐसैं जरी उत्तर परीसिलें । वाटलें केवळ विनोदें भरलें । परी तयांतील इंगित कळलें । माघारा

परतले जें दादा ॥६५॥ ही बाबांची विसंगतता । दादांच्या फारचि लागली चित्ता । परी पंडितांसवें वार्ता करितां । कळली सुसंगतता तात्काळ ॥६६॥ धोपेश्वरींचे रघुनाथ सिद्ध । 'काका पुराणिक' नामें प्रसिद्ध । पंडित त्यांचे पदीं सन्नद्ध । ऋणानुबंध शिष्यत्वे ॥६७॥ त्यांनीं घातला काकांचा ठाव । त्यांसी तैसाच आला अनुभव । जया मनीं जैसा भाव । भक्तिप्रभावही तैसाच ॥६८॥ असो हे सर्वोपचार करवूनि घेती । केवळ त्यांच्या आलिया चित्तीं । ना तों पूजेचीं ताटें भिरकाविती । रूप प्रकटिती नरसिंह ॥६९॥ हें रूप कां जें प्रकटिजेल । कोण धीराचा पाशीं ठाकेल । जो तो जीवाभेणें पळेल । वृत्ती खवळेल ती जेव्हां ॥७०॥ कधीं अवचित क्रोधवृत्ति । भक्तांवरी आग पाखडिती । कधीं मेणाहूनि मऊ भासती । पुतळा शांतिक्षमेचा ॥७१॥ कधीं काळाग्निरूप भासती । भक्तांसी खड्गाचे धारेवरी धरिती । कधीं लोण्याहूनि मवाळ होती । आनंदवृत्ति विलसती ॥७२॥ जरी क्रोधें कांपले थरथरां । डोळे जरी फिरविले गरगरां । तरी पोटीं कारुण्याचा झरा । माता लेंकुरा तैसा हा ॥७३॥ क्षणांत वृत्तीवरी येतां । हांका मारूनि बाहती भक्तां । म्हणती "मी कोणावरीही रागावतां । ठावें न चित्ता माझिया ॥७४॥ माय हाणी लेंकुरा लाता । समुद्र करी नदियां परता । तरीच मी होय तुम्हां अव्हेरिता । करीन अहिता तुमचिया ॥७५॥ मी माझिया भक्तांचा अंकिला । आहें पासींच उभा ठाकला । प्रेमाचा मी सदा भुकेला । हांक हांकेला देतसें" ॥७६॥ हा कथाभाग लिहितां लिहितां । ओघानें आठवली समर्पक कथा । उदाहरणार्थ कथितों श्रोतां । सादरचित्ता परीसिजे ॥७७॥ आला कल्याणवासी एक यवन । सिदीक फाळके नामाभिधान । मक्का-मदीना यात्रा करून । शिरडीलागून पातला ॥७८॥ उतरला तो

वृद्ध हाजी । *उत्तराभिमुख चावडीमाजी । प्रथम नऊ मास इतराजी । बाबा न राजी तयातें ॥७९॥ आला नाही तयाचा होरा । व्यर्थ जाहल्या येरझारा । केल्या तयानें नाना तन्हा । नजरानजर होईना ॥८०॥ मशीद मुक्तद्वार अवघ्यांसी । कोणासही ना पडदपोशी । परी न आज्ञा त्या फाळक्यासी । चढावयासी मशिदीं ॥८१॥ फाळके अंतरीं खिन्न झाले । काय तरी हें कर्म वहिलें । मशिदीस न लागतीं पाउलें । काय म्यां केलें पाप कीं ॥८२॥ कवण्या योगें प्रसन्न होती । आतां बाबा मजवर पुढती । हाच विचार दिवसरातीं । हृद्रोग चित्तीं फाळक्यांचे ॥८३॥ तितक्यांत कोणी कळविलें तयांस । होऊं नका ऐसे उदास । धरा माधवरावांची कास । पुरेल आस मनींची ॥८४॥ आधीं न घेतां नंदीचें दर्शन । शंकर होईल काय प्रसन्न । तयासी याच मार्गाचें अवलंबन । गमलें साधन तें बरवें ॥८५॥ सकृद्दर्शनीं ही अतिशयोक्ती । ऐसें वाटेल श्रोतयां चित्तीं । परी हा अनुभव 'दर्शनवक्तीं । भक्तांप्रती शिरडींत ॥८६॥ जया मनीं बाबांचे सर्वें । संथपणें संभाषण व्हावें । तयाचिया समवेत जावें । माधवरावें आरंभीं ॥८७॥ आले हे कोण कोठूनि किमर्थ । गोड शब्दें कळवावा कार्यार्थ । सूतोवाच होतांच समर्थ । होत मग उद्युक्त बोलाया ॥८८॥ ऐकोनियां तें हाजीनें सकळ । माधवरावांस घातली गळ । म्हणाले "एकदां ही माझी तळमळ । घालवा, दुर्मिळ मिळवूनि द्या" ॥८९॥ पडतां माधवरावांस भीड । केला मनाचा निश्चय वृढ । असो वा नसो कार्य अवघड । पाहूं कीं दगड टाकुनी ॥९०॥ गेले मशिदीस केला धीर । गोष्ट काढिली अतिहळुवार । "बाबा तो म्हातारा कष्टी फार ।

४. शिर्डीत दोन चावड्या आहेत - एक उत्तराभिमुख व दुसरी दक्षिणाभिमुख. दोन्ही समोरासमोर आहेत. ५. दर्शनसमयी

कराना उपकार तयावरी ॥११॥ हाजी तो करूनि मक्का-मदीना । शिरडीस आला आपुले दर्शना । तयाची कैसी येईना करुणा । येऊंच द्याना मशिदीं ॥१२॥ जन येती असंख्यात । जाऊनि मशिदींत दर्शन घेत । हातोहात चालले जात । हाच खिचपत पडला कां ॥१३॥ करा कीं एकदां कृपादृष्टी । होवो तयासी मशिदींत भेटी । जाईल मग तोही उठाउठी । पुसूनि गोष्टी मनींची ” ॥१४॥ “शाम्या तुझ्या ओठांचा जार । अजून नाहीं वाळला तिळभर । नसतां अल्लाची खुदरत तयावर । मी काय करणार तयासी ॥१५॥ नसतां अल्लामियाचा ऋणी । चढेल काय या मशिदीं कुणी । अघटित येथील फकीराची करणी । नाहीं मी धणी तयाचा ॥१६॥ असो ‘बारवीपलीकडे थेट । आहे जी एक पाऊलवाट । चालूनि येसील काय तूं नीट । विचार जा स्पष्ट तयातें” ॥१७॥ हाजी वदे “कितीही बिकट । असेना ती मी चालेन नीट । परी मज द्यावी प्रत्यक्ष भेट । चरणानिकट बैसूं द्या ” ॥१८॥ परिसूनि शामाकरवीं हें उत्तर । बाबा वदती आणीक विचार । “चार वेळांतीं चाळीस हजार । रुपये तूं देणार काय मज ” ॥१९॥ माधवराव हा निरोप सांगतां । हाजी म्हणाले “हें काय पुसतां । देईन चाळीस लाखही मागतां । हजारांची कथा काय ” ॥१००॥ परिसोनि बाबा वदती त्या पूस । “आज बोकड कापावयाचा मानस । आहे आमुचा मशिदीस । तुज काय षोस पाहिजे ॥१०१॥ किंवा पाहिजे ‘तुवर अस्थी । किंवा वृषणवासना चितीं । जा विचार त्या म्हाताऱ्याप्रती । काय निश्चित वांछी तो ” ॥१०२॥ माधवरावें समग्र कथिलें । हाजीप्रती बाबा जें वदले । हाजी निक्षून वदते झाले । “नलगे

६. काही अंतरावरील एक विहीर ७. मांस ८. एका भागाच्या मांसासकट अस्थी

त्यांतलें एकही मज ॥१०३॥ घावें मज कांहीं असेल चित्ता । तरी मज आहे एकचि आस्था । 'कोळंब्यांतील तुकडा लाभतां । कृतकल्याणता पावेन' ॥१०४॥ हाजीचा हा निरोप घेऊन । माधवराव आले परतोन । करितांच बाबांस ते निवेदन । बाबा जे तत्क्षण खवळले ॥१०५॥ कोळंबा आणि पाण्याच्या घागरी । स्वयें उचलूनि भिरकाविल्या द्वारीं । हात चावोनियां करकरी । आले शेजारीं हाजीच्या ॥१०६॥ धरूनि आपुली कफनी दों करीं । हाजीसन्मुख उचलूनि वरी । म्हणती "तूं काय समजलास अंतरीं । करिसी फुशारी मजपुढें ॥१०७॥ बुद्धेपणाचा तोरा दाविसी । ऐसेंचि काय तूं कुराण पढसी । मक्का केल्याचा ताठा वाहसी । परी न जाणसी तूं माते" ॥१०८॥ ऐसें तयासी निर्भर्त्सिलें । अवाच्य शब्दप्रहार केले । हाजी बहु गांगरूनि गेले । बाबा परतले माघारा ॥१०९॥ मशिदीचे आंगणीं शिरतां । माळिणी देखिल्या आंबे विकितां । खरेदिल्या त्या पाट्या समस्ता । पाठविल्या तत्त्वता हाजीस ॥११०॥ तैसेचि तात्काळ मार्गें परतलें । पुन्हां त्या फाळक्यापाशीं गेले । रुपये पंचावन्न खिशांतूनि काढिले । हातावर मोजिले तयाचे ॥१११॥ तेथूनि पुढें मग प्रेम जडलें । हाजीस जेवावया निमंत्रिलें । दोघेही जणूं अवघें विसरले । हाजी समरसले निजर्गीं ॥११२॥ पुढें मग ते गेले आले । यथेच्छ बाबांचे प्रेमीं रंगले । नंतरही बाबांनीं वेळोवेळे । रुपये दिधले तयास ॥११३॥ असो एकदां साईसमर्था । मेघावरीही जयाची सत्ता । तया इंद्रासी पाहिलें प्रार्थितां । आश्चर्य चित्ता दाटलें ॥११४॥ अति भयंकर होता समय । नभ समग्र भरलें तमोमय । पशुपक्षियां उद्भवलें भय । झंजा वायू सुटला ॥११५॥

१. भाकरतुकडा ठेवण्याचे मातीचे भांडे

झाला सूर्यास्त सायंकाळ । उठली एकाएकीं वावटळ । सुटला वाऱ्याचा सोसाटा प्रबळ । उडाली खळबळ
दुर्धर ॥११६॥ त्यांतचि मेघांचा गडगडाट । विद्युल्लतांचा कडकडाट । वाऱ्याचा भयंकर सोसाट । वर्षाव
घनदाट जोराचा ॥११७॥ मेघ वर्षला मुसळधारा । वाजूं लागल्या फटफट गारा । ग्रामस्थांसी सुटला भेदरा ।
गुरांढोरां आकांत ॥११८॥ मशिदीच्या वळचणीखालीं । भणंगभिकारी निवाऱ्या आलीं । गुरेंढोरें वासरें एकत्र
मिळालीं । भीड झाली मशिदीं ॥११९॥ पाणीच पाणी चौफेर झालें । गवत सारें वाहूनि गेलें । पीकही
खळ्यांतील सर्व भिजलें । लोक गजबजले मानसीं ॥१२०॥ अवघे ग्रामस्थ घाबरले । सभामंडपीं येऊनि
भरले । कोणी मशिदीचे वळचणीस राहिले । गाऱ्हाणें घातलें बाबांना ॥१२१॥ जोगाई जाखाई मरीआई ।
शनि शंकर अंबाबाई । मारुती खंडोबा म्हाळसाई । ठायीं ठायीं शिरडींत ॥१२२॥ परी अवघड प्रसंग येतां ।
कामीं पडेना एकही ग्रामस्था । तयांचा तो चालता बोलता धांवता । संकटीं पावता एक साई ॥१२३॥ नलगे
तयासी बोकड कोंबडा । नलगे तयासी टका दोकडा । एका भावाचा भुकेला रोकडा । करी झाडा
संकटांचा ॥१२४॥ पाहूनि ऐसे लोक भ्याले । महाराज फारचि हेलावले । गादी सोडुनी पुढें आले । उभे राहिले
१० धारेवर ॥१२५॥ मेघनिनादें भरल्या नभा । कडाडती विजा चमकती प्रभा । त्यांतचि साईमहाराज उभा ।
आकंठ बोभाय उच्चस्वरें ॥१२६॥ निज जीवाहूनि निजभक्त । देवास आवडती साधुसंत । देव तयांचे बोलांत
वर्तत । अवतार घेत त्यालागीं ॥१२७॥ परिसोनि भक्तांचा धांवा । देवासी लागे कैवार घ्यावा । वरचेवरी शब्द

झेलावा । भक्त-भावा स्मरोनि ॥१२८॥ चालली आरोळीवर आरोळी । नाद दुमदुमला निराळीं । वाटे मशीद डळमळली । कांटाळी बैसली सकळांची ॥१२९॥ त्या गिरागजर तारस्वरें । दुमदुमलीं मशीद-मंदिरे । तंव मेघ निजगर्जना आवरे । वर्षाव थारे धारांचा ॥१३०॥ उदंड बाबांची आरोळी । अवघा सभामंडप ^१डंडळी । गजबजली भक्तमंडळी । तटस्थ ठेली ठायींच ॥१३१॥ अतर्क्य बाबांचें विंदान । जाहलें वर्षावा आकर्षण । वायूही आवरला तत्क्षण । धुई विच्छिन्न जाहली ॥१३२॥ हळूहळू पाऊस ^२उगवला । सोसाटाही मंदावला । नक्षत्रगण दिसूं लागला । तम निरसला ते काळीं ॥१३३॥ पाऊस पुढें पूर्ण उगवला । सोसाट्याचा पवनही विरमला । चंद्र गगनीं दिसूं लागला । आनंद झाला सकळांतें ॥१३४॥ वाटे इंद्रास दया आली । पाहिजे संतांची वाणी राखली । ढगें बारा वाटा फांकलीं । शांत झाली वावटळ ॥१३५॥ पाऊस सर्वस्वी नरमला । वाराही मंद वाहू लागला । गडगडाट जागींच जिराला । धीर आला पशुपक्ष्यां ॥१३६॥ सोडूनियां घरांच्या वळचणी । गुरें वासरें बाहेर पडुनी । वावरूं लागलीं निर्भय मनीं । पक्षीही गगनीं उडाले ॥१३७॥ पाहून पूर्वील भयंकर प्रकार । मानूनियां बाबांचे उपकार । जन सर्व गेले घोरोघर । गुरेंही सुस्थिर ^३फरकलीं ॥१३८॥ ऐसा हा साई दयेचा पुतळा । त्यासी भक्तांचा अति जिव्हाळा । लेकरां जैसा आईचा कळवळा । किती मी प्रेमळा गाऊं त्या ॥१३९॥ अग्नीवरीही ऐसीच सत्ता । ये अर्थीची संक्षिप्त कथा । श्रोतां परीसिजे सादर चित्ता । कळेल अपूर्वता शक्तीची ॥१४०॥ एकदां माध्यान्हीची वेळ । धुनीनें पेट घेतला सबळ । कोण राहील तेथ जवळ ।

ज्वाळाकल्लोळ उठला ॥१४१॥ प्रचंड वाढला ^१ज्वाळामाळी । तक्तपोशीला शिखा भिडली । वाटे होते मशिदीची होळी । राखरांगोळी क्षणांत ॥१४२॥ तरी बाबा मनीं स्वस्थ । सकळ लोक चिंताग्रस्त । तोंडांत बोटें घालीत समस्त । काय ही शिकस्त बाबांची ॥१४३॥ एक म्हणे आणा कीं पाणी । दुजा म्हणे घालावें कोणीं । घालितां माथां सटका हाणी । कोण त्या ठिकाणीं जाईल ॥१४४॥ मनीं जरी सर्व अधीर । विचारावया नाहीं धीर । बाबाच तंव होऊनि अस्थिर । सटक्यावर कर टाकियला ॥१४५॥ पाहोनि ज्वाळांचा भडका । हातीं घेऊनियां सटका । हाणिती फटक्यावरी फटका । म्हणती “हट का माघारा” ॥१४६॥ धुनीपासाव एक हात । स्तंभावरी करिती आघात । ज्वाळांकडे पहात पहात । ^२“सबूर सबूर” वदत ते ॥१४७॥ फटक्या-फटक्यास खालीं खालीं । ज्वाला नरम पडूं लागली । भीती समूळ उडूनि गेली । शांत झाली तें धुनी ॥१४८॥ तो हा साई संतवर । ईश्वराचा दुजा अवतार । डोई तयाच्या पायांवर । ठेवितां कृपाकर ठेवील ॥१४९॥ होऊनि श्रद्धा-भक्तियुक्त । करील जो या अध्यायाचें नित्य । पारायण होऊनि स्वस्थचित्त । आपदानिर्मुक्त होईल ॥१५०॥ फार काय करूं मी कथन । शुद्ध करोनियां अंतःकरण । नेमनिष्ठ व्हा साईपरायण । ब्रह्म सनातन पावाल ॥१५१॥ पुरेल अपूर्व इच्छित काम । व्हाल अंतीं पूर्ण निष्काम । पावाल दुर्लभ सायुज्यधाम । अखंड राम लाधाल ॥१५२॥ असो जया भक्तांच्या चित्तीं । भोगावी परमार्थसुखसंवित्ती । तेणें ये अध्यायानुवृत्तीं । आदरवृत्ति ठेवावी ॥१५३॥ शुद्ध होईल चित्तवृत्ति । कथासेवनीं परमार्थप्रवृत्ति । इष्टप्राप्ती अनिष्टनिवृत्ति ।

१४. अग्नी १५. शांत हो; शांत हो !

पहावी प्रचीति बाबांची ॥१५४॥ हेमाडपंत साईस शरण । पुढील अध्याय अतिपावन । गुरूशिष्यांचें तें महिमान । घोलप-दर्शन गुरूपुत्रा ॥१५५॥ शिष्यास कैसाही प्रसंग येवो । तेणें न त्यजावा निज गुरूदेवो । साई तयाचा प्रत्यक्ष अनुभवो । दावी दृढ भावो वाढवी ॥१५६॥ जे जे भक्त आले पायीं । प्रत्येका दर्शनाची नवाई । कोणास कांहीं कोणास कांहीं । देऊनि ठायींच दृढ केलें ॥१५७॥ स्वस्ति श्रीसंतसज्जनप्रेरिते । भक्तहेमाडपंत-विरचिते । श्रीसाईसमर्थसच्चरिते । श्रीसाईमहिमावर्णनं नाम एकादशोऽध्यायः संपूर्णः ॥

॥ श्रीसद्गुरूसाईनाथार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥